

graba pavargosi ēr i rūpesnius poulosi buobotē viel pasējota prastā. Liodvėka nažėnuojē, ēš kor atējē pariedīms mažuosēs anuos sesėris ēšvežtē i Vėlnio muokītėis. Gal tēp nosprėndē buolis Stanisluovs, jau soaugēs ēr žanuots vīrs, ar kas noors kėts ēš Gorskiu gėmėnies. Aiško, tuokė luoma ēr kėlmies panelēs nagal iejē siedietē ožkompie, laukdamas tinkamu jaunėkiu. Reikiejē, kad būtom paduorē ēšauklietas ēr pamuokītas, kāp ēr vėsas kėtas bajuoru doktėris.

Vėsė matē, kad Vainienės Uonuos svėkata sėlpst, kad ana nabories spieka rūpintėis sava vākātiu rėkalās. Buobotē skundies skausmās strienuos ēr kuojuos, bet nanuoriejē vėina ožsėdarītē dvara paluociou. Tad prisakē Kočinskiou Jūzopou pataisītē naujiejē proncūzėška poskarietē, kad būtom patuogē ilėptē ēr ēšlėptē novažiavos i bažninčē ar i svetius. Tou poskarietē Liodvėka so Teoduoro keliava i Vėlnio sesėrum aplonkītē, miesta pamatītē ar ne septīnėdsėdėimtės aštontū metu rodėni. Anuos tēn vėišiejē cielus ketoris mienesius.

Grīžosi i Salontus, Liodvėka rada buobotē jau rimtā sergontē. Natroka sožėnuotē ēr aple lėga. Priš Kaliedas maudīdamuos pere nie (pėrtie), buobotē aptėka dešėnie posie ont krūtėnės skaudonti gozieli. Nusėdīvejē – kāp čė dabar tuokiuo vėituo skaudolīs ēšdīga? Puo Naujū metu dēl aiškoma parsėveždėna daktara Hagana. Tas apgluostē, apspaudē, pasėtėrava, ar skaud. Žėnuomās, ka skaudiejē, bet ne tėik, kad nagal ietomi kėntietē. Daktars pagoudē, sakīdams, kad torietom pībrinktē, pratrūktē ēr ēšgītē. Palėkės vaistum, ēšvažiava. Bet gozos pūties, bjaurē raduonava ēr gielē. Kėta karta novažiavos i Klaipieda, ons priruodē vežtėis i Salontus daktara Tifėnbacha, katras aple tuokės lėgas daugiau ēšmana. Tas daktars, smolkos, pražėlės žmuogielis so smailē barzdelē, atvažiava sausė galē, apveiziejē, prirašē muostēs, paaiškėna, kāp nauduotē, pasėjimē 50 auksėnu ēr sosėruosē atgal, prisakēs doutē žėnē, je pageriejēma naabus. Ruoduos, vėsus daktara prisakus buobotē ēr anon slaugontēs muotrėškas pėldē, bet gumbs dėdiejē, sėrpa, krūtėnē smarkē sopota. Kuova mienesie viel bova atvežts tas pats daktars. Dabar muostēs jau prirašē svarās, mėgduolu aliejaus tepėmou botelkuoms, našnekont jau aple kėtus vaistus, geramus lašās ar šaukštās. Vo kad narėktom anam tonkē važėnietē, sosėtare so Nasrienu liekuorio Dzekonskio, kad ons lėguonē priveizies. Žaizda naožlgo atsėvers, tad anon reikies valītē ēr tvarstītē. Tēp Dzekonskis Peliksos Salontum dvarē pasėdarē noolatėnis svetīs, teisingiau sakont, baveik inomis, katras lioub ēšbūtē pri buobotēs puo nadielē ar dvē.

***

Saliuonielis šalėp puoniuos pakajaus bova nadėdėlis, bet jaukos. Vakarās pro longa lioub ispistē saulē. Kvapiejē vanilėjē ēr tabuoko. Apveiziejēs lėguonē, daktars Peliksos čė lioub atētē atsėpūstē ar ožkoustē. Liodvėka anuo lioub lauktē so karšto arbedo ēr pīragiokās, tad abodo lioub pavakarutē, pasėšnekietē. Liodvėka jau žėnuojē, kad buobotē serg napagīduomo lėgo, bova ēšklausėniejosi, kas bus tuoliau ēr kėik ta lėga troks. Bova parspieta, kad rėk kauptē kontrībē dēl tuo, kad troktē gal ēlgā, kad tuoliau bus bluoģiau. Puons Peliksos ne pėrma tuoki lėguona gidē. Klaipiedas daktarā nasėruodē; žėnuojē, kad nabipagelbies. Bet pati lėguonē ton pavasari dar nabova praradosi veltėis ēšgītē.

Šin vakara pana Liodvėka atsinešē kningelē aple paguonėšku dėivībiu liemėmus žmuonium givėnėmams, katron, buobotē paprašios, ēš Varšovuos parvežē puons Šencila.

– Kāp tamstā atruoda, puons Peliksā, – paklausē Liodvėka, – ar gal žmuogos tėkietē, ka givėnėms īr nolėmts dar anam nagėmos?

Daktars siediejē krieslė atsėluosēs, ēštėisės pastalie kuojēs, no kuorēs par toriekla kairē ronka: bova pavargēs ēr sovėsam narūpėnuos, kad īr svetėmuo vėituo, panelēs bajuorātēs draugėjuo ēr kad rėktom laikītėis priimtum puonišku manieru.

– Sunkē īr teisingā atsakītē. Aš mėslėjo, kad tuo nieks nažėna, rasi tik pati dėivibē, katra žmuogaus lėkėma noliemē. Kėik sava praktikuo eso sosėdūrēs so žmuonium lėkėmās, manau, kad lėmtėis vėsā atmestē narėktom.

– Ar galiėtomi tamsta pagrītė sava minti kuokēs noors atsėtėkėmās?

– Ruoduos, vėsus vėinuodā gidau, – ēlgā tiliejēs ēstarē puons Peliksos, – bet ne vėsė vėinuodā ēšgīn... Vėins, veiziek, jau smertio vadoujēs, vo ēšsėkapsta ēš lėguos ēr tuoliau givėn. Kėts, kad ēr napanašos i sunkē sergontī, jėm ēr nomėršt.

– Ėšėtom, kad ēr sauguotėis lėguos žmuogou narėk. Je tau ana nier žadieta – naprikėbs. Jėgo žadieta – naėšsėsoksi.

– Aš tēp nasakītiu. Kas pats keravuojēs, ton ēr Dievs palaika.

– Bet ar ton išminti galiėtomem taikītē mūsa buobotēs atvejo? Kėik aš atsėmėno, ana vėsa givėnėma rūpėnuos sava svėkato.

– Kap čė pasakios, – paprištara puons Peliksos. – Kėik aš žėnau aple puoniuos Vainienės givėnėma, anā prisiejē rūpintėis ēr sielvartautē ne tik dēl savės. Paskaicioukem, kėik artėmum žmuonium par sava omžio palaiduojē. Kėik rūpesniu ēr atsakuomībės reikiejē prisėjimtē anā ont sava galvuos, kumet tamstas motinelē pasėmėrē. Kartās tas ēš žmuogaus atem daugiau svėkatas, nago sunkiausē darbā laukūsē. Anuos maluonībē tamstas buobotē daug meilės toriejē ēšdalītē vėsėms, vo anā patē rasi vėsa givėnėma tuo trūka.

Liodvėka soklosa ēr sosėmāstē. Tėkrā – tuoki mintis nikumet nabova atėjosi anā i galva. Pana atsėdoksiejē.

– Mėslėjo, ka daug teisībēs īr tamstas žuodiūs. Vėsė, katrėi aple anon sokuos šiūsē nomūsē, daugiausē miliejē patis savi, aš – tēp pat. Mon atruodē, kad buobotē pati savi tēp pat miliejē. Bet, matīt, žmuogou savės patėis naožtenk, rėk ēr kėtum meilės.

Daktars pajiemē poudieli so arbedo, tiliedams pradiejē gertē anou mažās gorkšnelēs, kažkon galvuodams. Liodvėka dėdėlē nooriejē, kad anum pradieta ruoda nanotrūktom – juk dvarē natoriejē so kou pasėšnekietē aple rimtesnius rėkalus.

– Kāp dabar panelē atruoda, – tikē paklausē daktars puo nakoriuo laika, – ar ana mil sava buobotē? Ar ēnont pri lėguonės narėk iveritē šėrdie priėšėškoma, sokauptē kontrībē? Ar atsėbodos rītmetie kėlst noors noētē pamatītē lėguonē, pasėšnekietē so anou, ēšklausītē anuos?

Liodvėka sosėmāstē. Toriejē pripažintē, kad Peliksos skaita anuos šėrdi ligo kuokē atversta knīnga.

– Duovėnuok, gerbama panelē, je mona žuodē pasėruodē natin kamė. Tėkrā ka nanuoriejau tamstas ožgautē. Tamsta paklausē – aš atsakiau. Bet gal atsakīms gavuos i pamuoksla panašos... Tad dar karta prašau atleidėma.

– Na, puonė Peliksā, na! – karštā ožginčėjē Liodvėka. – Napiksto ont tamstas už tuokius žuodius. Galvuoja aple anum prasmē, pītarot tamstā – anūsē īr daug teisībēs.

Kėik patiliejosi Liodvėka pridūrē:

(Nukelta i 42 p.)

Eržvilka šv. Jorgē bažņičē. Prušinskē Konstantina portēgrāpējē

(Atkelta iš 41 p.)

– Teisībē ne vēsumet būn maluoni. Bet aš tamstā eso dėdlē diekinga, kad šneki so monēm, kāp so sau ligio žmuogo. Mon vēsumet trūka tuokium pašnekesium.

Puons Peliksos pažvelgē i panelē. Sveikuojē anuos akēs bova ismeigta i arbetas poudieli. „Dar vēina kēntonti dūšē šiūsē nomūsē“, – pagalvuojē, bet nieka napasakē. Bēnt jau dabar ons nanuoriejē būtē panelēs goudies. Kēik metu praejē no tuos vasaras, kumet ons bova pakvēists i Uonēniu balio? Sometē galvuo, kad daugiau nago dešimtēs. Vadēnas, panelē Liodvēka jau persērēta par trīs dešimtis, bet vēs dar tebie vēina. Kāp nanusēdevē anuos lēkēms! Na dīvā, ka skaita knīnga aple dėivībiu liēmēmus. Tik kon tas gal pakeistē?

Daug tuokium pasēsiediejēmu vakarās dar pasētaikē par dvejus metus – tou laika, ka sergontē puoni Vainienē slaugē jaunās daktars. Liodvēkā gēlē i šērdi ikrēta daktara žuodē aple meilēs apraiškas. Ana stēngies tonkiau noētē pas lēguonē, būtē meili, kontrē klausītēis anuos kalbum ēr pati šnekintē anon ar papasakuotē kou noors, kad atētrauktom anuos mēslēs no liūdnum dalīku. Sosēiškuojē senus kalēnduorius, vēsas dvarē esontēs knīngas ēr laikraštius, nasvarbo, kuokium metu būtom. Je buobotē geidava, lioub pakaitītē.

Puo paskotēnē daktara Tifenbacha vizita buobotē nomēškems prisakē padērbtē ožuolēni graba. Liodvēka svarstē – nagi daktars būtom pasakēs, kad lēga naēšgīduoma? Bet tuo paklaustē nadržsa – bējuojē. Aple graba prabēla pati buobotē:

– Nuorietomi sožēnuotē, kam graba pasēdērbdēnau? Žēnau, kad rītu dar gīva būsio, bet jug atēs ta dėina, kumet toriesio ēšētē. Vēsēms atēs. Tad noorio atsēgoltē paduorē ēr atruodītē tēp, kāp prider bajuora patē, kašteliuona oušvē. Je pati pasērūpinsio, kē-tēms galvum soktē nabrēks. Ēr vēskas bus tēp, kāp noorio.

– Gerā, gerā, babunelē, – pasakē Liodvēka, gluostīdama anuos ronkas, – lai stuov tas grabs, ons nē tamstā, nē kētēms nakliūn. Mes vēsē noorem, kad giventomi dar ne vēinus metus.

Buobotē spusteliejē mergātēs pērštus. Liodvēka matē, kāp anā ēš akium norēitiejē dvē ašaras.

– Dabar, vākāli, ēk, pašauk Juokūbienē, noorio atsēkeltē.

***

Bova žēima, kumet pana Liodvēka viel vakaruojē so daktaro Pelikso, katron šēndēina skobēnā parvēžē ēš Nasrienu. Lēguonē ēštēka kraujuoplūdis. Vēsa posdēini ons naatsētraukē no luovas, darē kou imanīdams, pakuol krauji pavika sostabditē. Matītē, pēkts auglis pragriaužē stombē kraujegislē. Daktars žēnuojē, kad onkstiau ar vieļiau tor tēp atsētēktē. Bova perspiejēs ēr slauģituojēs Juokūbienē so Bražienē, kad naēšsēgoustom, je prasēdies. Bet vēs teik anuos bova ēšsegondosēs, našnekont jau aple pana Liodvēka. Ana laukē atēnont daktara, stuoviedama pri longa, ismeigosi akis i apsnēgta kēima pri paluociaus. Kumet puons Peliksos pasērūodē ēr abodo sosieda už stala, lēguonēs pakajou viel pasēgērda kuosolīs, brozdesīs, muotrēšku balsā. Puons Peliksos atsēstuojē, ligo ēr ketindams tēn ētē, bet vēskam aptīkos, atsēsieda. Tēkriusē lēguonē ožmēgs ba anuo pagalbas, jug gava ramēnontiu vaistum. Anuo pasērūodīms tik ēšblaškitom mēiga.

Pana Liodvēka pēlstē arbēta. Ont stala stuoviejē ruopēnelē so medo ēr puora tauriu so vīno.

– Nasēdīvik, panelē, je aš pērmiausē vīna ēšgersio. Tamstā pataro ton pati padarītē. Rēk narimasti apmalšintē. – Ēr pajiemē vēina taurē.

– Sopronto, kou tamsta jauti šēn valonda, – atētarē Liodvēka. – Pašalēnems, rasiēt, ruoduos, kad daktarā nabējē kraujē ar panašium dalīku. Bet tēp mosiet nier.

– Panelē teisi. Pri tuo aš dar napripratau. Tēkriusē ēr napriprasio pri žmuogaus končiuos ēr žēnuojēma, kad anuo nabēšgelbiesi.

– Tēp, – atsēdoksiejē Liodvēka ēr toļiau svarstē tīkio balso, ligo pati so savēm šnekiedama, – rasi rēktom ožgintē buobotē tabuoka vartuotē? Jug šēndēina vēskas prasēdiejē no čiaudolē. Tik ar pavīks ikalbietē?

– Nabūtīnā. Lēguos eigā tas nabtor reikšmies. Vo kam atimtē ēš leguonēs paskotēni maluonoma? Vo je ēr paspartintom, – nokonda žuodi, sopratēs, kad pardaug atvērā šnek, – tas nieka nabipakeis. Ēr kumet puoni Uona ijunka pri tuo maluonoma? – paklausē patīliejēs.

– Nažēnau. Kumet mes atvažiavuom i Salontus, ana jau bova pripratusi, noors ēr slapsties no vēsum. Bet ar no vākum ēšsēslapstīsī?

Puons Peliksos gjerē arbēta ēr tīliejē.

– Vo dēl kuo tamsta naklausī, kumet aš pripratau pri tuo grieka? – atmesdama galva paklausē pana.

– Teisībē sakont, nadristo, – šipteliejēs atētarē daktars. – Nuors spiejo, kad tumēt, – notēla nabēngēs.

– Tumēt, ka lēkau posaklē? – doslīo balso pratarē Liodvēka.

Peliksos sogloma. Dēl kuo ana užvedē ton kalba, šnek tuokio balso ēr tuokēs žuodēs, ligo anon kaltintom dēl sava bieduos? Pažvelgēs i Liodvēka, ons nieka nabsakē. Pana sosēzgrēba.

– Ak, puonē Peliksā, atleisk mon, atleisk. Jug tamsta čē nikou diēts. Jug aš pati užvediau ton šneka ēr siunto ont sava gīvenēma, ligo šešiulolēkēnē būtiuo...

– Gal nadržskīkem tamstas šērdēis, panelē Liodvēka, – švelnē ēštarē puons Peliksos. – Napīksto aš ont tamstas. Ēš vēsuos šērdēis noorietiuo padietē, tik naēšmanau kāp. Pakeistē nieka nagal io...

Šneka viel notrūka. Daktars galvuojē, kad nablūgā būtom ētē i svetium pakajo, kor stuoviejē anam skērtā luova. Bet pana nadavē ni mēnkiausē žēnkla, ka rēktom ton darītē. Tad siediejē abodo tīliedamē.

– Nažēnau dēl kuo, – viel prašneka Liodvēka, – bet noorio tamstā pasētēisintē dēl tuos sava īdas. Ožsēkrietiau anou daug vieliau, grīžosi ēš Vēlniaus, kor važiavau so Teoduoro aplonkītē jaunēsniūju sesērum. Tou keliuonē aš baisiausē nosēvīliu. Žēnuomās, Vēlnios pokos miests, daug pamatiau, daug sožēnuojau, daug naujum žmuonium sotēkau, sosēpažēnau so sava gēmēnaitēs, katrum nabovau ni matiosi. Bet tarp anum jautiaus ligo būtiuo sogauta – jug galiejau tik tīletē kor noors kertiuo atsēsiedosi. Ruodies, kad žmuonis veiz i moni so gailestio ar nodelb akis i šali. Vēsas muotrēšku kalbas so kuos aple anum patium gīvenēma, balius, šuokius, pastrajus... Apkalbēniejē tus, katrū nabova šalēp, vo sosētēkēn meilēkava vēinē kētēms, žēnuodamē, kad malou... Aš jug važiavau tēn so dėdliu-sio ūpo, so geriausiuoms vēltēmīs... Nuors pasēšuoksio, mēslējau, matā, bovau isētēkēnosī, kad ton gerā muoko. Bet, pasēruoda, kad ne – miestē šuokē vēsā kētuokēi, ēr vēsas panas toriejē sava kavalerius...

– Kāp gailo, – šipteliejē Peliksos, – kad monēs tēn nabova.

Liodvēka nosējuokē:

– Džiaugous, kad tamsta naožmēršā Uonēniu. Mon anuos bova vēinintelis linksmos balios par vēsa omžio.

– Tēkiekem, kad ne paskotēnis, – daktars miegēna geriau no-
teiktē panelē.

– Grīžau ēš Vilniaus vēina, smūtna, ligo audruos debesēs. Sesou Teoduora pasēlēka tēn. Moni pamatiosi, buobotē nat ēšsēgonda – tēp baisē bovau nosēmēnosī. Sotēkdama paklausē: „Ēr kas tau tēn, Liodvisē, atsētēka? Benē sosērgā?“ Aš apsēkabēnau anon pasē-
veikindama ēr apsēžliumbiau ligo būtiuo maža. Vo vakarē noejau i buobotēs pakajo ēr paprasīau, kad priš mēiga mon doutom tabuokelē. „Kon to če, vākāli, kon to če šneki? Jaunuoms paneliems nappiritink tas ožsējiemēms. Sospiesi, kumet už vīra ēšēsi.“ „Vo je na-
ēšēsio? Namatau nikuokiuos galēmībēs už vīra ēšētē!“ Ēr viel poli-
liu i ašaras. Buobotē naēšmanē, kāp moni goustē. „No akšēn, akšēn, pamiegink, – pratarē ont galū gala. – Moni tas vēsumet liūd-
na mėnōta pralinksēmēn.“ Tad ēr pamiegēnau. Ožsētraukiau, nosē-
čiaudiejau ēr pralinksēmiejau. Buobotē padarē ton patī. Tumet abēd-
vē galiejuov ramē pasēšnekietē aple vēskon. Tēp, kāp šin vakara so tamsto. Eso diekinga tamstā už kontrībē. Atsiūsio mergelē, je kuo noors rēks, – kēldama no kriesla pratarē Liodvēka.

Ēdama i sava kombari, jota, kad šērdēs pasēdarē daug lēngves-
nē. Ont stalelē degē žvakē. Magdelē jau bova pakluojosi luova. Nu-
stūmosi ožuolaidas krašta, Liodvēka atsēstuoję pri longa ēr isē-
puoksuojē i žēimuos nakti. Dongos bova aukšts, pribarstīts žvaigždīnu. Kuoks gražoms Dieva pasaulē! Nu stēkla, no apsnēgta parka, no dongaus plaukē šaltis. Liodvēka, sokrižīavosi ronkas, patī savēm apkabēna par petius. Atsēmēnē Uonēniu nakti, kumet stuo-
viejē pri galerējēs baliustradas, apimta bagalēnē geroma. Kas tas bova? Dēl kuo bova? Rasi dēl tuo, kad natuolēj stuo viejē puonātīs Peliksos, noors ēr naveiziedams i anon? Mergelē liūdņē šviptelie-
jē – patī nosējuokē iš tuokiū sava mintiū. Nažadieta! Ējē, praējē vē-
ins pruo kēta... Bet kāp lēngvē šin vakara, šērdi atvieros, ēšbieros sunkius prisēmēnēmus žmuogou, katras napasējuokē, atjautē, ap-
ramēna... Jug laimē būtom gīvenēmē kuožna dėina tēp so kou noors pasēšnekietē. Dēdliēsniu pageidēmu pana Liodvēka sau nagal iejē leistē. Pasēriedē naktē, bet atgolosi ēlgā naožmēga...

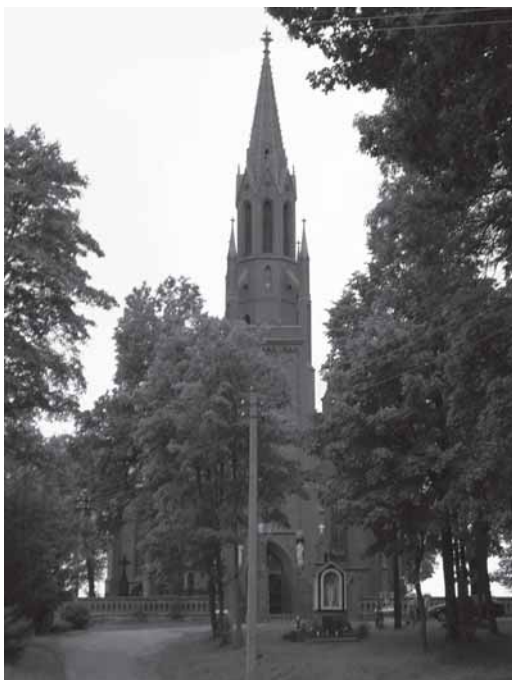
Žemaitėjė. Prušinskė Konstantina portėgrapėjė

***

Po juodėniejima so panelē Kučinskis Jūzops jauties pavargēs. Ēnont skaudiejē kolšis, nogara ruodies ligo sodordīta. Matā, senuokā bebova balnē siediejēs. Ak, nab tēi metā, kumet ēštēsas dėinas ga-
liejē pralēstē ont kuojū. Nuors galva bova prikimšta dėdliēsniu ar mažiesniu rūpesniu, vakarās lioub krēstē i mėiga ligo i kuoki vondē-
ni, ožvēs tumet, ka vēsē darbā kluosties sklondē. Vo šin vakara, noors ēr gerā nosēteikēs, jauties pavargēs ēr nadēkts. Puo večerēs šeminēnie parpiēdēna i sava bota, sieduos pri longa, bet par anon nieka nagal iejē iveizietē – jau bova tomsi. Mēiga dar nanuoiejē. Rodēni dėinas trumpas, vakarā ēlgiausē. Tad davē valē mintims, katruos liekē galvuo ligo paukštē rodēni – būrēs ēr vērtēniems. Švipteliejē, prisēmēnēs senus laikus, kumet stebiejē gondrus, stipėnie-
jontius Salonta lonkuosē, būrēs lakstontius špuokus, blezdingas, dailē sotūposēs ont kanapėniu šniūru, ēštēmtum suodnē bieliznā džiaustītē... Ēšlinda ēš atmintēis maluonos prisēmēnēms aple tus šniūrus.

Vēina karta pu pėitu, ēdams parka pakraštio, ēšgērda tēn dērbosiu vaikiu kvaknuojēma. „Ēš kuo če anēi joukas?“ – pats savēs paklausē. Apsēžvalgēs pamatē dvara pruočka (skalbiejē) Ruožē bie-
lizna badžiaustontē. Muotrēška traukē ēš viedru druobolēs, skuoterkēs, abrūsus, portēna paviejou ēr pasēstēipdama metē anus ont kanapēnē šniūra, ēštēmta paluociaus pastuogie. Koujēs bova ba-
sas, ronkuovēs paraittas vēš alkūniu, vo vēins marškėnium šuons

(Nukelta i 44 p.)

Šateikių bažninčė. Prūsinskė Konstantina portėgrapėjė

(Atkelta iš 43 p.)

praplīšės no pažastėis mažne lig sėjuona aprumba (jousmėns). I ton plīši ēr stebeilėjuos suodnė dėrbou vaikė. Jūzops prisėmėnė, kãp apšaukė bežiuposontius ēr lėipė ožsėjimtė darbo. Vo pats, ėdams pruo šali, paveizieję i ton muotrėška ēš artiau. Ana pasėruodė besonti našpetna, nieka, kad apdrėskosi ēr basa. Ėš puo koskelės, sorėštuos ont maumuonelė, kãp ēr vėsum žemaitiu muotrėškūju, driksuojė ēšsėpešosi švėisium plaukum sruoga. Nuosės bova tėisi, žondã rausvė. Kėta dėina ons ožsoka i skalbikla bŭk tatã paveizietė, ar natrŭkst tēn kuo noors. Ruožė mordies pri kobėlātė so šarmo, atriemosi trėneklės lėntuos gala i jousmėni, glomžė kažkuoki audėkla. Pamatosi anon, ligo ēr nosėstebiejė, bet nieka nasakė. Pasėlėnkė ēr viel inėka i sava darba. Prisėjėjė patem anon ožkalbintė.

– Sostuok valondelė. Atejau paveizietė, kuoki ta tava skalbikla. Rasiēt trŭkst kuo noors?

Muotrėška atsėtėisė ēr pasėsoka i anon tou šuono, katras nabova soplīšės. Naatruodė ēšsėgondosi, tik besėstebonti.

– Je puonãlis noorietom, gãlietom naujė trėneklė itaisitė. Ta so vėsam nodėla.

Ons apvãkštuiuojė skalbiklas kertės, apveizieję pečio, ont katruo stuoiviejė žlaugts so šuntontė bielizno.

– Vo naujė žlaugta ar nanuorietomi?

– Puona valė. Je itaisitom, bŭtom nablougã.

Ėdams pruo šali, Jūzops nooriejė patapšnuotė šuona pro soplīšosius marškėnius, bet tuokart ligo kas sotoriejė anuo ēštėista ronka. Ėš artėi pamatė platės Ruožės akis, kor šmiesčiuojė ligo ēšgoustis, ligo nosistebiejėms ar prašims...

– Marškėnius gãlietomi sosėluopitė.

Pruočka gŭžteliejė petės, atsėdoksiejė ēr nosėsoka pri darba.

Jūzops prisėmėnė, kad ton patė dėina, nojėjės pas kriaučio Muoc-

ko ožsakėnietė dvararnems drapanu, lėipė pruočkã Ruožė pasiūtė dvė kartŭnėnės šlebės. Vakarė, grizės i raštėnė, paveizieję puopieriusė, kėik anã ožmuok par metus. Tik pėnkiuolėka timpu. Vo jug tris vãkus tor. Ėr vira, katros dvarė už pėimėni dėrb. Alguos anoudom keltė nakėtėna. Pamėslėjė tiktã: „žiuplam vīrou tuoki muotrėška atėteka...“

Nu tuo rodėns ons vės lioub ožėtė i skalbikla, kon natroka patiemitė dvara žmuonis. Bet kas galiejė ton ūkvaizdiou ožgintė? Anuo darbs tuoks – vėsamė dvarė tvarka priveizietė. Ruožė bova muotrėška, katruos ons geidė, pats nasoprasdams dėl kuo. Dabar Jūzops mėslėjė, kad tamė nabova nikuokė dīva. Jug svėks vīrs tuokiūsė metūsė nagal ba muotrėškas ēšsėverstė. Ėr tēp ons savi laikė kėitã, nabova kuoks pasėleidielis ar muotrėšku tvėrkintuos, kãp kėtė dvariuonis.

Rekiejė gera posmetė, pakuol Ruožė nostuojė anuo baiditėis. Saldos karštis nosmelkė anuo šėrdi, atsėmėnos šėlta, stamontri muotrėškas kliebi, rauduonas lŭpas, ligius dontis ēr pėlna savės atsėžadijėma sosėtėkėmu valonduoms...

– Je to bŭtomi našlie, Ruoželė, aš tavi, kuo gera, už patė pajimtiuo, – pasakė vėina karta.

– Naso aš našlie ēr nabŭsio. Kažėn, ar vedom geriau bŭtom, je puonãlis moni už patė pajimtom...

Žėnuomãs, napajiemė ons Ruožės už patė... Ana dar dvėjum sŭnum sosėlaukė, bet ons napaklausė, ar bėnt vėins ir anuo. Tik paskotėnem ožgėmos, pasiūdėna muotrėškã pas Muoccko ēšeigėni sėjuona ēr buovelnėnė šniŭrelka so pamušo. Vediuojies so anuo bėnt septinis metus. Kėtuos naėiškuojė. Paskiau ēr laika nabibova, statibuoms ožsėjiemė. Vo so metãs ēr rėkals ožeitė dinga, vėsa svėkata darbã lioub ēšsunktė. Tēp ēr lėka senvaikis ba vãkum... Dabar Ruožės nabier, senė mērė. Rasiēt ni ketorium dešimtium natoriejė. Kor ēšsėsklaidė anuos vãkã, ons naklausėniejė. Tad šėndėina varė no savės mėslės, kad ir kažkou kalts priš ton muotrėška ēr anuos vãkus. Vo juk lėka kalts vėsam givėnėmou, lig paskotėnės dėinuos. Atsėdoksiejės, stuojuos ėiškuotė šiepãlie pliečekelės so mido. Vo paskiau, mažãs gorkšnelės siorbstidams mido, vės svarstė, ar anuo darbã Salontum valduosė gal atstutė tã muotrėška padarita skriauda. Vo rasiēt tuos skriauduos nier, rasiēt ēr anã bova maluonė sosėtėkėmã so svetėmo vīrėško? Bėnt jau ons stuuruojies, kad anėi bŭtom maluonė. Žėnuojė, kad ne ana vėina ēš lažėninkiu, činšėninku patium ar dvara mergiu tēp givėn. Bet ožplaukė kažkuoks sunkoms i šėrdi no tum prisėmėnėmu. Vo ruodies, kad anėi bus tuokėi maluonė. Rasiēt geriau bŭtom bovėn, je bŭtom soskãitės, kėik vėsuokiu rėkalingu daliku ons bova somėslėjės, kėik Salontum valduosė budinku pastatės.

Gerã atsėmėn, kad pėrmuoji rimta statiba vika Margėninkūsė. Tatã bova dvarielis mažne patemė valdum pakraštie, ont Skouda posės. Ėlgã toriejė mėslitė, no kuo pradietė, pakuol sogalvuojė, kad pėgiausė atsėėtom pastatitė viejėnė melnincė. Žmonis ēš Margėninku ēr kėtum tuo krašta suodum važiava maldintėis i Korša, i Rucavas malŭnus, katrėi garsiejė no sena. Kartãs ēr ēš Salontum dvara lioub reikietė vežtė kvėitius i Rucava, je nooriejė gerum petliavuotu mėltu. Ėr vežė, naveiziedamė, ka tuolėj. Ėlgã reikiejė itėkėnietė anuos maluonibė Geradarė, kad piningus, gautus už dvare ēšaugintus lėnus ēr audėnius, ēšãustus ēš dvara verpalŭ, vėinus metus paskėrtom melnincės statibã. „Vo kam? – stebiejuos Geradarė, – kam

rēk naujuos melnīncēs, je Salontūsē vēina pri vondēns jau stuov? Ar anuos naožtenk?“ Jūzops atsēmēnē, so kuokē kontrībē reikiejē Geradarē aišķintē, kad Salontum malūns jau pasenēs ēr ēšgverēs, gērnas nodēlosēs, sēitā luopītē parluopītē. Rēk dēdēlē kašta, kad anon kāp reikint pataisītomi. Puoni rasiēt ni nažēna, kad salontēškē činšēninkā važiou i Rucava maldintēis. Ēr dvara kvēitius tonkē tēn maldēn. Melnīncē Margēninkūsē nakaštoutom brongē. Salontum mēškūs medienas statībuoms īr pasērīntēnā. Druobē sparnams galletom ēšaustē kad ēr Eidēkis, miestalē atkuočiōs (audies). Kanapēniu siūlu kaima muotrēškas ēr dvara mergas priverptom. Dēdesnē kašta rēktom gelžēnē īrongā nopērkētē ēr meistrams ožmuokietē. Bet tēi kaštā natroktom atsēpērkētē, dēl tuo, kad viējē no jūras posēs naprītrūkst ni žēima, ni vasara.

Šēp tēp ikosuojēs Geradarē, pradiejē statības. Pakuol anuos vīka, pats siediejē Margēninkūsē ēštēsas nadielēs. Dēl švēntuos ramībēs pasomdē draugēškus sosiedus prūsus, kad pabūtom Salontūsē, pasauguotom miestali ēr dvara. Vo prūsams kas? Tarnība nasunki, alaus atsēgertē doud, pašer, šnapšēlēs stuopa vakarās pastata. Atsēmēnē Jūzops, kad tam rēkalou ēšleida ne vēina dešimti tīmpu, bet kon padařisi, je vēsa nadielē reikiejē statība priveizietē. Ož meistra pasēprašē Rucavas malūnēninka Spuogi, gērnas nokalē meistrā ēš Korša, gelžēnēs dalis padērbēna somdītē kalvē ēš Rucavas ēr Klai-piedas. Tou patio isēbiegiejēmo, Geradarē nabaišķindams, sorētē Koksēnie karčēma. Jug rēks atvažiosēms i malūna kartās ēr parnakvuotē, ne vēins vīrēšks ēr alaus kauša ēšlenktē ožsēnuories, je tik bus kor ožētē. Tad ožsakē Salontum meistrou Ēndriou padērbtē nauji ožoulēni žlaugta bravuorou, bačkum, vanum, kobēlum, kobēliou ēr kētuokium rikum, rēkalingu alou darītē. Atnaujēna ēr Žemītēs karčēma pri Korša kelē. Senē pastatīta budinka api pieriejē (apkalē) naujuoms lēntuoms, vo vēdou vērs dēdlioujē stala pakabēna gelžini švēistova so šešiuoms žvakidiems, katrou nokalē tas pats kalvis ēš Klai-piedas. Vēsē tēi darbā kaštava vuos ne tūkstanti tīmpu. Matā, somdītēms meistrams nagal iejē pasakītē „palauk“. Je sotarē už darba užmuokietē, pīningus toriejē kluotē unt stala tujau pat, ka darbs pabēngts. Salontēškems lēka skuolings lig Naujē meta. Tēp pat ēr Kretinguos malūnēninkou Vulfou, ēš katrou bova pasēskuolēnēs šimta taleriu už pruocētus. Galiejē gautē i skuola ēr pas Salontum žīdus, bet so tās nanuoriejē prasēdīetē.

Margēninku pramuonē natroka atsēpērkētē, tad kētās metās atēdālējē vēsas skuolas, ēr dēl tuo pats dēdlē džiaugies.

Tou laiko prasēdīejē naramomā. Lietovuos ēr Žemaitiu bajuorā sošaukē konfederacējē. Būrē konfederatu rinkuos dvarūs ēr miestūs. Atsēmēnē, kad vēins būris, katram komandava kapituons Digmans, bova apsēstuojēs nakvīnē Joudeikiūsē, natuolēj Salontum. Būrē intēdata teka pamaluonintē – ikēstē anam i kišenē dvīlēka tīmpu, kad ons sodraustom kareivius, je tēi ožsēmanītom savēvaliautē. Kašteliuonātis Levuons, jau aštouniuolēktus metus ikabēnēs, tēp pat ožsēspīrē stuotē i konfederacējē. Tievs nadraudē, buobotēs vaiks naklausē. Puo mūšē so rusu polko Šiaulium ekanuomējuo daug kas iš konfederatu papoulē i nalaisvē. Puonātis Levuons ēštrūka, bet korin laika toriejē slapsītēis, pakuol Geradarē sotvarkē anuo rēkalus, pakluodama tam 300 tīmpu. Tad Margēninku pīningelē dēdēlē pravertē.

Anuo patēis planā ēr tuoliau laimingā pēldies. Atsēradosius pīningelius galiejē skērtē ne tik puonu rēkalams, bet ēr Salontum miesta-

liou. Šiuokē tuokē Salontum plītēnē sogalvuojē ēšplīestē, kad statībēnēs medeguos ožtektēnā torietom patis ēr pardoutē galletom. Tuo Kučinskis Jūzops dēdēlē ožsēgeidē tumet, ka statont Margēninkūsē kamēna už 11 tūkstantiu plītu plītēninkou Kasperātiou toriejē pakluotē 111 tīmpu. Pamēslīk tīktā – tuokius pīningus už muolē gabalus! Diekou Dievou, muolē Salontum dvara valduosē natrūka. Tad naskundē pīningum gerēms meistrams somdītē. Pērmāsīs plītīninku meistros bova Peteruočiōs Maksīms ēš Korša. Solīga anon už 100 muštēniu taleriu arba 1000 tīmpu metams. Baisē dēdēlē bova tēi pīningā, bet meistros sava amata vertē žēnuojē. Dērbtē plītēnie somdē miestalē vīrus. Prisakē Jūzops, kad lažēninku napriimtu, nas duorā dērbtē anum naprivērsi. Vīrā ēš dvara gava nablougas algas ēr pētius, bet vēsks tas par metus kētus atsēpērka so kaupō.

Tou patio laiko bova atnaujints ēr Salontum malūns. Malūnēninks Kriauza so gēžās padērba naujus kaištius luoviou, nolēdontem toštī vondēni, atnaujēna apatēnēs malūna skrīnēs. Vēsūm galum meistros Ivanuovs Mina ont ēšplūska (užtvankas) itaisē trīs naujus sokēma ratus. Akmēntašē maskvienā nokalē dvejēs naujēs gērnas. Petliaus itaisimo pasērūpēna ons pats, naskūsdams pīningum. Tad Salontum melnīncē natroka ēšgarsietē, ēr dvara kvēitium nabreikiejē maldintē kētor. Savē mēltā dēdēlē pravertē dēl tuo, kad miestalie atēdarē kepīkla – tēn kepē dēdēlē skānius pīragus, beigēlius ēr baronkas; tou laiko Salontum torgūsē, katrei vīka do karto par nadielē, žmuonis galiejē lig valē prisēpērkētē šnapšēs ēr pīragu.

Basēdarboujint metā slīda ligo kuoks vondou... Atsēmēnē sunkē vasara puo dēdliūju gaisrum, kumet reikiejē atstatītē miesta. Atsēskaitēs so meistrās ēr darbēninkās, viel galiejē rūpintēis Margēninkās, Koksēnē, dvara paluociaus remonto ēr kētās kuožnuos dēinuos rēkalās. Sunkē sergonti Geradarē vēs lioub prašītē, kad bēnt kēik aple anuos laiduotovēs pamēslītōm. Žēima padērbta graba. Anou ēš vēdaus reikiejē ēšmoštē dailēs audēnēs, someistravuoētē kontakpali, laiptēlius ēr soulelius pri anuo. Reikiejē pasiūdintē ikapēs, nopērkētē jouduos gelumbies calūnou (katafalka užtēisalou), audēklum skuoterkuoms ēr dar vēsuokiū daiktū, katrum šēndēina Jūzops ni nabatmēnē. Jota, kad ton rodeni pavargst grētiau nago lig šiuol, kad sopīkst dēl nieku, kad vakarās sunkē ožming, ka vēsuokiausēs mēslēs ramībēs nadoud. Vēs sunkiau belioub atrastē laika, kad noors kēik atsēpūstom.

Tad šin vakara, rīmuodams pri tomsē longa, goudē pats savēm, kad dabar gal atsēgoltē kumet ožsēmanēs ēr dēl nieka soktē galvuos narēk, je tik ne tas gielēms pakaušē, kuojuosē ēr dēiglē srienuos. Būtom če Ruožē, vo kad ēr kēta muotrēška, patrintom šuonus, pagluostītōm skaudēs vēitas, links miesni žuodi pasakītōm. Alē kad nier... Kap če ons nogīvena ton sava ēlga omžio ēr napasērūpēna savēm? Jug už sotaupītas tīmpas ēr muštēnius galletom nosēpērkētē nadēdēli palivarka ēš kuokē nosēgīvenosē šliektas ēr isēkortē anamē. Bet kon dērbs vēins tēn atsēdūrēs? Pats nabdaug sīluos bator, vo svetēmās napasērēmsi. Sava vākum naožsēaugēnēs, nagal rēkalautē ēš svetēmum, kad anou rūpintomēs, kad anuo gailietomēs. Žēnuomās, už pīningus tarnum dešimtēmīs gali pasēsomdītē, bet meilēs ēr atjautuos nanopērksi. Kad napradīetom ašaruotē, viel isēpīlē mīdaus...

(Nukelta i 46 p.)

Švieķšnas (Šilutės r.) kapēnēs. Prušinskē Konstantina portegrāpējē

(Atkelta iš 45 p.)

***

Ēlguokā prisēējē lauktē pakvēitēma ēš puona Kajetuona, Laumium dvara gāspadoriaūs, pakuol tas prisētaisē ēšpēldītē sava pažada. Je puo sosētēkēma rodēni Salontūsē pana Liodvėka dar toriejē šiuoki tuoki noora palaikītē artēmēsne pažinti so tou virēško, dabar tou jau bova ēšmetosi ēš galvuos. Juodēniejē karts no karta so Kučinskio Jūzopo puo Salontum apilinkēs, šnekiedamuos, dalīdamuos prisēmēmēmās, svarstīdama, kāp giventom, je bruolis lēstom anā isēkortē katramē noors Salontum dvara palivarkē. Bova noosprēndosi būtēnā ten pasēvadintē puona Jūzopa, noors anam aple ton ketēnēma vēs dar nieka nasakē. Solaukosi pakvēitēma važioutē i Laumius, tuos keliuonēs sovėsam nageidē. Bet bova prižadiejosi bruoliou, vo ēr napaduoro būtom pasēdēdžioutē. Kuoks tas Laumium dvarielis babūtom, bet bajuors Tarvids Kajētuons ir anuo šeimīninks.

Bruolis Levuons i vēišnagē taisies dēdlē okatnē. Matā, puons Kajētuons ne tik vaišēs, bet ēr medžiuklē bova prisīzadiejs sotaisītē. Žemē jau išalosi, snēiga dar nadaug, bet žvīriem pīedas gali aiškē matītē. Levuons prišnekēna sesēri vestēis sava Bierē. Je pati šaudītē nanuories, galies pasēveizietē i vīru taikloma, mēkloma, šaunoma. Jug medžiuklē ne tik tam, kad kuoki žvīeri nogalabītomi, bet kad ēr i kētus pasēveizietomi, ēr savi paruođītomi. Anam tēp pat bus maluono pristātītē sesē, katra juodēnie ni kēik naprastiau už vīrus. Tad tegol so Magdelē pasētaisa tinkamus drabužius juodēniejēmou ēr kou noorintās prašmatnesē vakarou.

Vēsa nadielē Liodvėka so Magdelē koities drabužēnie ēr skrīnīsē, pakol vēskon sosēronkiuojē. Pana toriejē zoikēnuoms pamušta sējuona, katrou lioub apsēvēlktē žēima, so buobotē i svetius važēniedama. Terp kētum pastrajum aptēka buobotēs ēšeigēni rodouji sējuona, dar puoniuos Gracholskienēs laikās lapu raštās ēšsīovie-

nieta. Pakuol bova svėka ēr nasostombiejosi, buobotē anou vēlkuos tik i svarbēs ēšeigas važioudama. Liodvėkā ons pasēruodē puotrumpis, bet govi Magdelē sometē, kāp anon sosiaurintē ēr paēlginītē: rēk pridortē platiesni aprumba (jousmēni), vo tou padarītē nabus sunkē, dēl tuo, kad panelē ir klēina (liekna). Pri sējuona pritaikē jouda aksuomēni kontušielī ēr dailē sokluostē gelsva šēlkēnē skepetelē, katron galies sosegtē buobotēs paduovēnuoto sēdabrēnē sagtelē. Basēkrapštēniejint pri siovēnē, Liodvėkā i galva smelkies mēslēs – kažēn, ar buobotē būtom kontēna, matīdama tēp napavuožnē apseēnont so dāktās, katrus ana brongēna. Bet kon bepadarīsi. Jug dabar žmuogaus nabier, vo lēkēn anuo gerē dāktā tor tarnautē givēisēms. Tēp bova no omžiu, tēp bus ēr tuoliau. Panuos Liodvėkas jaunīstie pastrajēs nieks par daug nalepēna, vo dabar ni tuo tēik. Ana dēl tuo nāsīelvartava, noors kartās lioub pamēslītē, kad bruolielis galietom kuoki nauji drabuži ēr anā nopērkētē. Apsēvēlkosī atnaujintās ēr pritaiktās pastrajēs, atsēstuojosi priš zelkuorio, toriejē pripažintē, kad vēskas pritink. Je matītom buobotē, rasiet pasēdžiaugtom sava anūkēs šaunomo. Liodvėka pamēslējē: vo rasiet tēp pasēšvēitosi igaus buobotēs linksmoma ēr šarma – tēp nabaštēkē vadēna muokiejēma vēsēms patēktē. Tad so palēngviejēmo tus prašmatnius pariedus sosēkruovē i keliuoniū skrīnē, katruos vēita bova didliuojē važē galē.

Ēr liekē pana Liodvėka tame didlējēme važie so Gorskiu herbo ont doru, ēr našē anou trīs arklē apsnēgto vēiškelio par laukus, po pakelie pasētaikontius žmuonieliū givenēmus, pruo bērstvīnus so apšarmuojosēs alksnēs ēr beržās. Pana sīdiejē tēisi ēr pasētēmposi. Kuojiēs bova īsoktas i kailio pamušta sējuona ēr apkomšītas šēlto gūnē. Apsēvēlkosī vuovēriū kailēnātēs, apsēmuovosi tuokē pat keporelē so prisēgto plunksno, pērstēnietas ronkas sosēkēšosi i mupta (mova), šaltē najota, tik džiaugies žemo žēimuos saulē ēr namatītuoms vēituoms. Senē babova kor noors tuoliau ēšsēkielosi ēš nomum, ēr šēn mēnota nikēik nagailiejuos, kad važioun i Laumius.

Tarvidā Kajētuona tievuonējē, apaugosi mīdiu sēino, pasēmatē ēš tuola. Puonu paluocios pasēruodē besous medēnis, žems bu-dinks so apvalēs onžoulēnēs stolpās pri paradēniu doru. Kēims ožtektēnā platos, kad karietas ar važē ba varga galietom privažioutē pri gonku, bet kuo noors prašmatnesnē anamē nabova matītē. Pašaliūsē palei parkana stērksuojē krūmā. Liodvėka spiejē, kad tatā gal būtē jazmēnā ar erškietruožēs.

Svetium pasētēktē atskobiejē pats puons Kajētuons, apsēdarēs strielčiaus barvo. Ēštēisē ronka nošuokosem no žērga Levuonou, vo paskiau abodo priejē pri važē, kad padietom ēšlēptē panā Liodvėkā. Puo pasēsveikēnēma ceremuonēju už paronkēs ivēdē anon i nadēdēlēs gonkas, ēš tēn – i pakajo, kor svetium laukē kētē tum nomum giventuojē: stombi muotrēška so balto kiko, ēšstipēs jaunēkātis ēr daili panelē. Tatā bova puona Kajētuona vākā – Muotiejos ēr Matilda so puoni Stanislava, mosiet gāspaduoriaūs gēmēnaitē, katra dabar gluobuojē vākus ēr rūpēnuos nomās. Pasēsveikēnos Liodvėka so Magdelē bova palīdīetas i šēlta kombarieli kētame nomum galē ēr palēktas pasēēlsietē ēr apsēgerbtē puo keliuonēs. Pakajava mergelē atnešē arbetas so ožkondo. Anon atvedosi puoni Stanislava mēldē pasēstēprintē.

Vīrā šormoliava kēimē, taisies i medē. Skalējē šonis, trīpē ēr žvingava arklē, pajotēn, kad gaus palēnktniautē. Varuovā mīegēna ragum ēr tarškīniu skardoma. Liodvėka pamēslējē, kad rēktom paklaustē bruolē, ar bus tuo kavalkadu muotrēšku. Jego na, ēr ana

nanuorietom juotē: vīrā bus ožsėjimēn, kon ana vēina tēn veiks...
Tus svarstīmus notraukē puoni Stanislava:

– Rasiēt panelē tēp pat pageidautom juotē i mēška? Matā, mūsa Matilda geid pamatītē medžiuklē. Mon būtom droušiau, je anou ēšleistiuo ne vēina. Puons, anuos tievs, sakē, kad medžiuklie bus puora puonium ēš sosiedu, bet tēkrā tuo nieks nažēna. Aš sakītiuo, kad paneliems juotē rēktom par pēitus, ka mes vešēn i medē maista.

Tuoki tvarka tēka ēr panā Liodvėkā. Kelēs šaltas valondas praleidos keliuonie, tēp gerā bova pasiedietē jaukemē kombarelie. Tad pasėvaišēnos i arbetu, pakvēitē atētē panelē Matilda pasėšnekietē. Klausēniejē anuos aple mēška, kor vīrā medžiuos, aple sosiedu dvarus ēr šeimīnas. Matilda pasėruodē besonti šneki ēr govi mergelē, nikēik nasėbaimēnonti namatītas vēišniuos. Ana papasakuojē, kad medžiuklēs vēita ir natuolēj Barstītiuo, ton medē no senuovēs vadēn Poukēs sengērē. Esonti ana dēdēlie ēr tonki, tad tēn gali rastē kuo tik noori: žvīriuo vēsuokiū, vasara – ougu ēr grību i valēs, dēl tuo anum šeimīna ēr kētē sosiedā tēn sovažiouon grībautē, ougautē ar rēišotautē. Potam nosėgaun pri opēs ar kuokē noors ēžeralē, pasėmauda, pavalga, vo je pagada graži, pabūn lig vakara. Liodvėka klausies švīpsuodama. Anā patēka bajuora Tarvīda doktie. Daili paveizietē, govi pašnekietē, augosi terp gēriu, laukum, kalnum, svieta dar nasogadīnta, pasakuojē vēskon no šērdēis, džiaugdamuos, kad anuos klausuos. Liodvėka jota, kad ta mergātē sied so anou, lig šiul bovosē napažīstamo muotrēško, sovėsam nasērūpīndamua, kāp ana atruoda, nabėjuodama, kad anon ēšjouis ar prikēs kon noors: mergelē bova patēkli ligo mažos vāks.

Vėdordēinie ēš dvara pajodiejē kelē važē. Vėinamē sīdiejē puoni Stanislava so kamerdēnerio, kētūsē – tarnā ēr vėriejē, apsėkruovēn poudās, katēlās, krežēs ēr rišelēs, katrūs bova sodiets pravēnts ēr stuotkā, kad medžiouotujē ēr kētē svetē galietom kāp reikint pasėstēprintē. Paskou važiūs juojē Liodvėka so puona Tarvīda vākās. Pamatēn atvažioujēntius, kelē vīrā pasveikēna anus, šaudīdamē ēš strielbu. Jau degē laužielis. Ont snėiga drīksuojē eiliems sogoldītē zoikē, lapēs – medžiouklēs laimikis. Raitelē nošuoka no žėrgum, natrokdamē isėmaišītē i būri. Puons Kajetuons pristatēniejē Liodvėka sava kaimīnams, terp katrum bova puoni Navidanskienē Izabelē ēš Barstītiuo, puonā Strumskē ēš Poukēs ēr kētē svetē. Vīrā džiaugies, kad medžiouklē gerā pavīka: krēta bēnt poua dešimtiuo zoikiuo ēr lapiu, vēins dēdliausis šerns, katros toriejē dēdēlēs jouda iltis (tou šerna pašuovē puonātis Levuons, tad ons daugiausē ēr pagīrū solaukē). Bet bruolis bova laimings ne tik dēl tuo. Ons pasakuojē Liodvėkā, kad matēs brēidi so poikēs ragas, tik nieks i anon napataikēs. Maža bieda, nas radēs eglīnē dēdliausius brēidē ragus so vēso kaukuolē – matīt, nabags rojuo bova sobadīts, vo rasiēt ēš senatvēs nosėgalavēs.

Pakuol vēsē šormoliava aple lauža, tarnā patēikē pēitus. Paprastē valgē, sotaisītē dvara kokuoriaus, Liodvėkā pasėruodē dēdlē skanē, rasi dēl tuo, kad valgē laukē, pri lauža, rasi dēl tuo, kad vēsē čē bova gera ūpa. Puons Kajetuons vīrus vaišēna arielko, puoniuoms pasiūluojē rauduona vīna, parvežta ēš Klaipiedas. Liodvėka stuo viejē pri lauža, džiaugdamuos sklīndontē šėlomo ēr lėipsnum plas tiejēmo, kumēt pri anuos atējē puoni Izabelē so Matildo ēr pasiūluojē pasėjuodēnietē puo apīlinkēs. Napartuoliausē esous didliesis Barstītiuo kūlis ēr Alkas kalns so naožšalontio šaltēnio, katrum panelē Liodvėka tēkriusē dar nier matiosi. Žėnuomās, žėima tuo gražoma nadaug – medē ba lapu, laukā puo snėigo. Bet zemē jau gerā

Vėikšnē (Mažėikiu rajuons). Mukienės Danutės portėgrapėjē

išalosi, vėpūtiniuo dar nier, tad žėrgā napavargs. I ton keliuonē pasėšuovē ēr Tarvīdātē so puoniuos Navidanskienės doktėrėmis. Liodvėkā pasėruodē, kad atsėsakītē būtom napaduoro. Tam pritarē ēr bruolis, dēl vēsa pėkta so išvīkstontēs pasiūsdams ēš sava būrē puora vīru. Pakuol apveiziejē vēsas vēitas, pana Liodvėka geruokā pavarga – nabova pratosi tēik ēlgā rēstē ont arklīo juotē. Tad tuos išvīkas pabaiguo paprašē, kad nabgrīžtom pri lauža, vo soktom i Laumius. Tam pritarē ēr puoni Izabelē, spiedama, kad medžiouotujē ēš pamėškies jau bus ēšjuojēn.

Grīžos i dvara, i ton šėltouji kombarieli, pana Liodvėka pasėjota pavargosi ēr no šaltē sostīrosi. Užejē dēliausis nors staigē atsėrastē Salontūsē, sava pakajou, nosėmestē kailėnūs ēr vēso ūgio ēšsėtēistē luovuo. Pīkteliejē pati ont savēs, kad ožsėgeid naėspėlduomu dalīku. Magdelē laukē anuos, ēštėisuosi ont krieslu ēšeigėnūs drabužiūs. Notraukosi no panelēs kuoju keliuoniuo korpēs, šėltās delnās trīnē sostīrosēs anuos pīedas, pakuol tuos atsėlėda. Ivekosi savi, pana Liodvėka vėlkuos atsėvežtus pastrajūs, avies lengvās batelēs. Magdelē atruodē, kad Liodvėkā rėk ēš naujē sošokoutē plaukus, nas kouds puo keporē bova sosmegēs ēr ēšsedraikēs. Liodvėka dūsaudama pasėdėvė tarnaitēs valē: „Rėk pakėntietē, rėk pakėntietē, jug nagal io priš svetėmus stuotėis kāp kuoki laumē.“ Vuos anuos spiejē apsėtvarkiē, kāp parsėbrazdėna Levuons so puono Kajetuono vestėis vēišniuos pri stala.

Didėjemē pakajou, katron salē vargē ar galiejē pavadintē, svetē jau bova sosėrinkėn. Liodvėka so Levuono pasvadėna šalėp nomum gaspaduoriaus. Pri kėta anuo šuona sīdiejē puoni Izabelē so kaimīnās ar gėmėnaitēs, katrum Liodvėka napažėnuojē. Tuolėmājemē stala galē sosėspėitē jaunūmenē – Tarvidokā so sava vėinmetēs. Tarnā zojē aplinkou stala, našiudamē valgiūs ēr pėlstīdamē vīna, stėpresnius gjerėmus kuožnam pagal noora. Pėrma ēštarmē, žėnuomās, pasakē nomum gaspaduorios, džiaugdamuos šėn laimingo dėino ēr malounium svetium būrio, pagerbosio anuo skrumnē boveinē. Liodvėka klausies nolėdosi akis ēr idiemē sekē puona Kajetuona kalba. Ana toriejē pripažīntē, kad ons šnekiejē sklīndē, žuodiu napriurūkdams ēr napasakīdams nieka narėkalinga. Pabaiguo vēsum paprašē pakeltē taurēs ēr ēšgertē. Kėimē bova gėrdietē piškėnont ēš strielbu – tatā jiegerē, laučėjē ēr varuovā šaudē puonu garbē.

(Nukelta i 48 p.)

(Atkelta iš 47 p.)

Vėskas vika kãp vėsumet dvarieliu baliūsė. Svetė valgė, gierė, vėins kėts, šeimėninka paprašīts, sakė prakalbas, bet tuokiuos linksmībės ėr laisvoma, kãp pri lauža, ėe jau nabibova. Pana Liodvėka ton jota vėso kūno, tad gūžies ėr mėslėjė, kãp anã ėe rėks kelės valondas ėšsiedietė so tãs svetėmãs žmuonėmis. Jug dėl anuos ėr bruolė bovėma vėsė ėe jautas ligo sogautė. Pėrma karta sosiedėn už stala so kašteliuona palėkuonėmis, naėšmanontis ni kon šnekietė, ni kãp ap-sėėtė pri tuokium vuožnum svetium. Matit, kėrb anum galvuosė baimė ėr noolankoms priš aukštesnius už savi, matit, spaud gieda dėl napertekosė sava givėnėma ar nogastavėms, kad tas ožkompė balios palėks prastus prisėmėnėmus pakvėistėisėms. Anoudom su bruolio rėktom palaikitė bendra kalbas. Levuonou tas sekies nablugã, vo Liodvėka nagaliejė savės parlaužtė, tad tiliejė, akis i turielka nodūrosi, valgi knėbiniedama.

Bet ėš palėngvo no kėlnuojemu stėklum, ragum ėr tauriu svetė apkaita. Ėš palėngvo klegesīs pripėldė ožstalės toštoma. Jau šnekiejė terp savės puo do, puo tris, galvas sokėšėn, kuo tuoliau, tuo tronkia. Liodvėka dabar atsėtėisė ėr pruo primerktas blakstienas stebiejė parauduonavusius veidus, sožėbosės akis, žiuoĉiuojėntės bornas. Kap tik tumet puons Kajetuons, atsėstuojėš so pėlno taurė, paprašė vėsus aptėltė ėr pradiejė tuokė ėštarmė:

– Nuorietiuo šin vakara žėmã nosėlėnkťė anuos maluonibė panelė Liodvėkã, diekavuodams, kad napabūga tuolėmuos keliuonės ėr teikies pagerbtė šius nomus sava apsėlonkimo. Dėdlė geistiuo, kad švėisiuoĉi panelė ėš Laumium ėšsėvežtom maluonius prisėmėnėmus ėr atsėlonkĩtom šiūsė nomūsė tonkia. Tad prašau guoduotėnus svetius pagerbtė švėisiausė panelė ėr ėšgertė i anuos svėkata.

Pri stala siedou vira ėr muotrėškas soscata stuotėis, brazdindamė krieslus, tarškindamė stuotkus. Vėins kėts sošoka „Vivat!“ Klausidamuos puona Kajetuona žosmies, Liodvėka rauduonava ligo kuoki ouga, vo vėsėms stuojėntėis pamėslėjė, kad būtom laimė prasmegtė puo kelmo ar bėnt puo stalo. Bet ėr anã teka atsėstuoťė dėl tuo, kad puons Kajetuons teisė sava taurė sosėdaužtė. Kėtė svetė, bovė artiau, sėikė tuo patėis. No ėr kas anã balėka? Reikiejė atsėstuoĉijos padiekavuotė nomum šeimėninkou už pakvėitėma ėr maluoni prijiemėma, už galėmibė pamatitė Laumium dvara ėr poikės anuo apĩlinkės, už pažinti so maluonės anuo vākã, ģpatingã so panelė Matildo, kontrė draugavosė so anou, napažinstamo vėišnė, ėštėsa dėina. Liodvėkas žuodė davė dingsti viel pripėlditė taurės ėr šin karta ėšgertė už jaunūmenės svėkata ėr laimė.

Puo nakoriuo laika tvarka ožstalie pradiejė ėrtė. Vėins šaukė šnekiedams, naadėdėlė beveiziedams, ar kas anuo klausuos, kėts knapsiejė, galva vuos ne i turielka nolėdės. Ton stebiedams, puons Kajetuons pasiulė vīrams rinktėis šalėp esontemė pakajou parũkitė ar tabuoka pašniauktė, vo rasiet ėšėtė i kėima pagadas paveizietė. Tou tarpo anuo maluoniuojė pagalbininkė puoni Stanislava pakvėitė puonės, panelės ėr vėsus noorėntius pakaštavuotė patiuos keptum pīragu so arbeto ar kafėjė. Pasėnauduoĉiosi sombrũzdio, Liodvėka sproka i anã skėrta kertė pas belaukontė Magdelė. Bet pabiegtė no vėsum napavika. Pribovosi puoni Stanislava pakvėitė anon pri arbatas. Liodvėka diekavuojė ėšsėkokėniedama, kad noor bėnt mėnotã pabūtė vėina ėr grėtã atės. Vo puoni Stanislava pažadieĉi par ton laika pakluotė panelė luova, kad galiptom ėšsėtėistė ėr paėlsietė puo

tuokiuos naramiuos dėinuos. Pana viel diekavuojė, tvirtindama, kad ana nier pavargosi, tik noorietom šėik tėik atsėpūstė. Ėšlėdosi Stanislava, soka galva, kãp prišnekintė bruoli, kad tas važioutom i Salontus. Levuona ketėnėmu ana nažėnuojė. Taisontėis keliuonė, ons naaiškėna, ar nakvuos, sakidams „bus matitė“. Bet dabar Liodvėka noorieĉi kuo grėtiau ėštrũktė ėš tuo toštė šormolė, ėš apsėĉiėrosiu žmuoniũ draugėjės. Žėnuojė – jėgo ėr atsėgols, vės tėik naožmėgs. Tad pasiuntė Magdelė soėiškuotė ėr atvestė bruoli.

Levuons pasėruodė ėšrauduonavės ėr linksmos.

– Kap jautas mona guoduotėna sesė?

– Puonė mona bruolieli, – rimtã ģstarė Liodvėka, – bũk maluonos, padarĩk kou noors, kad aš galietiuo išvažioutė nomėi.

– Žėnuomãs, ėšvažiوسي, sesė. Vėsė išvažiousem. Bet tėp onkstėi kėltė napaduoro. Ėšgersem dar kafėjės so pīragãs, matiau, puoni Stanislava tou jau rūpėnas.

– Ak, Leo, – melstė meldė Liodvėka, – bũk tuoks gers! Mon ožteka tuos komedėjės pri stala. Nabnuorio nieka matitė, nieka sotėktė, so nieko šnekietėis. Aš pavargau... Tėik pavargau, kad galio apsėašaruotė vėsėms matont. To gebi patvarkitė vėskon, tavės klausīs, tavės napasmerks, – ikalbėnieĉi sesou.

Matit, Levuonou anuos meldėms pasėruodė rimts. Pagalvuojės atėtarė, kad paprašīs puoniuos Stanislavas saldės vaišės atneštė ėe, i kombarioka. Vo pats tou tarpo lėips pakinkitė arklius ėr ėslės i Salontus abėdvė muotrėškas. Dėl vėsa pėkta pasiūs puora raitum viru, strielbuoms ginkloutu, matã, pakelie gal pasėtaikitė vėlkum ar kuokium razbaininku. Vo puonou Kajetuonou pasakis, kad Liodvėkã ožėjė migrena – ģprasta bajuorėška stuona muotrėškũju lėga.

***

Ėr šėtã dėdiesis važis viel lek par baltus laukus, tik šin karta jau ont Salontum, vuos vuos sėikdamas kieli pavažuoms. Pana Liodvėka viel sied anamė, i sėjuona ėr gūnė iviniutuoms kuoĉuoms, lig auseum ožversto kailėnãtiu apkaklė. Naktės tiki, dongos prižemieĉjės. Pruo skĩstus debesis kumet ne kumet kišteliė pėlnatės. Linksmiũiu šormolis ėr šaudims notuola, aptika. Tėn lėka žmuonėlė laimingė pagal sava laimės sopratėma, so sava medė, pėlaliems, kũlės, steboklingãs šaltėnės, pasakuoms aple laumės ėr nalabũsius... Pana Liodvėka šėrdie jota, kãp tvėrtã anėi ir prisėrėšėn pri tum vėitu, kor gėmė, auga ėr daug kas vėsa sava omžio nogivėna. Kap anėms ėr napakirst tėi patis vaizdã, tuos patės vėitas, tėi patis ožsėĉiėmėmã? Jug puonãtė Tarvidãtė nier bovėn ni Mintauĉiuo, ni Klaipieduo, našnekont jau aple Vėlnio. Bet klausidamuos jaunuosės Matildas, Liodvėka naėšgėrda, kad ana dėl tuo sielvartautom. Kad pri tuokė padiejėma pripravostomi, matit, rėk giventė ėlgã vėinuo vėituo, nasokont galvuos dėl pasaulė, katruo to nasi matės. Pagalvuojosi aple savi, Liodvėka toriejė pripažintė, kad ana jau ģr pagadinta. Ana truoška tuo namatita pasaulė. Tik bieda, kad tėn papoulosi, pasėĉota svetėma, narėkalinga, tik pajoukuos verta... ģģindama sava givėnėma so kėtum žmuonium skrumno būvio, peikė savi: kuo ana biedavuojės, kad Salontūsė pakĩrieĉi, kad tėn ģr liũdnė ėr prastã? Ar ne pati kalta, kad žmuonium naėiška, namuok so anãs draugautė, naapveiz artėi esontiu poikium, vėsėms žėnuomu vėituo?

Keliuonė žėimėško kelio atviesėna ikaitosė panuos galva, sluopėna ėr sklaidė ožplũdosės sunkės mėslės ėr bjaurė nootaika. Atsėmindama nasenė matitus vaizdus puona Kajetuona dvarė, daug

kou jau galiejē vertintē ramiau. No, kad ēr ton sava ēštarmē pri stala. Dabar pamēslējos, anā nabatruodē, kad būtom šnekiejosi navikosē ar ne vēituo. Juk ne tas šnekiejēms anā ūpa pagadēna. Vēskon sojaukē puona Kajetuona elgesis. Pabēngosi sava kalba, pamatē, kad gaspadorios, sojiemēs par dēlbi anuos kairē ronka, kel aukštīn. Ēr, tik pajotosi oustu dīgoma ont pērštu, sosēvuokē, kad ons bučioun anus. Pana sogniauzē pērštus ēr vuos sosēlaikē so pēktomo napliešosi ronkas ēš vīrēškas letēnas. „Tuo tik ēr betrūka!“ – pamēslējē, grētā siesdamuos. Kuoks nalabāsis moni pakosiejē stuotēis? Jug galiejau siediētē kāp siediējosi. Paveiziejē skersuoms i bruoli. Tas švipsuojē, noosi pakielēs, ēr laikies sava krieslē ligo idēigts. Tiktā tumet, ka ožstalie vēsē šēik tēik aprēma, Levuons atsēstuojē ēr paaiškēna, kad anuo sesē ir tiki ēr skrumni asaba, ēr tuoki vēsum pagarba anā tēkiausē ruoduos napelnīta. Bet ons džiaugas, kad sesē pati pasakē žuodi kēta garbēms svetems, kas ruoda, kad vēišnagē šiūsē nomūsē anā ir maluoni.

Ton vēskon prisēmīndama, pana Liodvēka joukies ēš sava pasiotēma ēr miegēna soprastē, dēl kuo tas vēks tēp sojaukē anuos dūšē. Jug daugībie baliu ēr soejēmu, katrūsē anā prisiejē būtē, vēsuokium kalbum ēr nosēšnekiejēmu bova gērdiejosi tēik ēr tēik, ronkas – ēr ne tik ronkas – bučiuojēntiu vīru tēp pat natrūka. Bet tēn ana lioub stebietē tas komedējēs ēš pašalies, kartās joukdamuos, kartās pēktindamuos. Matā, kāp nagal ēš žmuonium čiditēis. Dabar pati tuokemē padiejēmē atsēdūrē! Vēskas dar būtom posē bie-duos, ale tēi dorou oustā... Liodvēka atsēdoksiejē ēš gēlomuos. Jug ne tuokē artoma ana truoška. Atrēmtē galva i patēkema vīrēška pieti, stuovint prisēglaustē... Ēr jostē, kad tor apsauga vēsūsē givēnēma vargūsē... Ēr žēnuotē, kad nier vēina, kad nikumet nabūs palēkta, apgauta... Tuo dabar nier. Rasiet, nikumet nabus. Bet kas anā gal oždraustē aple ton svajuotē?

Tad ar verta bova trēnktēis i Laumius? Mosiet, verta... Vēn dēl tuo, kad pajostom, kuokēi milē ir nomā. Šētā parvažious i sava kertē, iprastā kvepontē, šēlta, tīkē. Rituo atsēkīelosi par parka žingsnious i bažnīcē, rasiet pasēšauks puona Jūzopa pasēšnekietē. Rasiet atsēsies pri klavesina, kad prisēmīntom vēina kēta jaunīstēs meliudējē. Ēr tēkrā pasēvaišins tabuokas žiopsnelio, puo kam galies paskaitītē knīnga ar naujēiji kalēnduorio.

***

Bjauros tingolīs par vēsa dēina naapalēda panuos Liodvēkas. Apšēlosi puo keliuonēs ēš Laumium, mēiguojē lig pat pēitu, bet ēr tam atējos napaslinka keltēis. Varties, roužavuos puo patēlās, pakol Magdelē atējē paklaustē, rasiet maluoniuojē panelē prisakis pēitus atneštē i luova. Matā pri stala nieks naatēs, dēl tuo kad virā parsērada nomēi nasenē, ēr puons Levuons nojē ēlsietēis. Liodvēka nikuo-kiuos okatas valgītē natoriejē. Tad paprašē tik arbetas. Nutarē dar nasēkeltē, bet patīsuotē luovuo ēr apmēslītē, kas bova vakar ēr kas gal būtē rituo.

So bruolio sosētēka tik ontra dēina pri pēitu stala. Levuons bova linksmos ēr šnekos. Nužvelgēs apsēniaukosē seseri, pasētērava aple anuos svēkata.

– Diekou, bruoli, eso svēka, atsēēlsiejosi, nieks naskaud. Džiaugous laimingā nomēi sogrīžosi ēr sava kertiuo atsēradosi. Mēslējo, kad nabnuorietiuo niekor ēš nomum važioutē, bent jau artēmausio laiko.

– Eso prižadiejēs puonou Kajetuonou pardoutē tau labum dēinum ēr padiekavuonē, kad apsēlonkē Laumiūsē, – vedē tuoliau ruoda Levuons, ligo namatīdams sorūgosē sesēs veida. – Žēnuomās, puons Kajetuons apgailēstava, kad tēp onkstēi ēšvažiavā ēš anuo nomum. Sakē ligo pasējotēs kalts, kad panelē tēp novarga, dēl tuo prašous atleidēma ēr pasakē, kad noorietom pu Kaliedu atvažioutē i Salontus mūsa aplonkītē, žēnuomās, je pana Liodvēka priims tuoki anuo pageidavēma.

Liodvēka siediējē, akis nonierosi, ēr tiliejē.

– No kuo to tuoki rimta, sesē, kuo nalinksma? – naatstuojē bruolis. – Žēnuok, kad tava apsēlonkīms puona Tarvīda dvarē vēsēms bova dēdēlis ivikis. Namažā gerum žuodiu ēšgērdau ēš puonium Izabelēs ēr Stanislavas. Vīrēškuojē posē bova sožavieta tava apsēejēmo ēr ēštarmē pri stala.

Liodvēka parauduonava ēr dvejuo-dama paveiziejē i bruoli – ar tik ons načīdējēs ēš anuos? Tas ligo anuos mēslēs skaitē:

– Tau ruoduos, kad aš prasēmanau ar narimtā šneko. Na, sesē, sakau teisībē. Vo ruoda ēš tuo ivikē torietom būtē tuoki: ožteks tau par dēinum dēinas kiūtuotē sava pakajou. Rēk keistē givēnēma, tonkiau žmuonēms pasēruodītē. Puo Naujum metu puoni Navidanskienē sava dvarē kel balio. Esau ožkveistē ēr vedo abodo. Aš prižadieju, kad būsiaju, je tik naatsētēks kas noors nanumatīta.

Lēkosi vēina, Liodvēka šērdie galiejuos, kad napaklausē bruolē, kas dar tamē baliou bus. Vēsa lēkosē dēinuos dali ana prasiediejē buobotēs krieslē, spuoksuodama pro longa ēr apmēslīdama bruolē parvēžtas naujinas. „Rēk keistē givēnēma“. Kap keistē? Kon bruolis toriejē galvuo tēp šnekiedams? Ar ēšeigas ē žmuonis? Ar sava noora soēiškuotē anā jaunēki? Ar anon patē paakintē, kad sosēras-tom sau kuoki noors ožsējemēma? Bet kuoki? Kou ožsējem anuos metu panas, dar natorētēs vīru? Givēndama Salontūsē, kame par paskotēnius dvejus metus baveik nieks svetēms napasēruodē, ana mažne nieka nažēnuojē aple sava vēinmetēs. Ēr aple sesērum givēnēma tēp pat. Kas dēl tuo bova kalts? Liodvēka toriejē pripažintē, kad ēr ana pati ir namažā kalta dēl sava vēinatvēs. Jug galiejē parašītē, aplonkītē ar par bruoli daugiau sožēnuotē, kāp kluostuos artēmausiu gēmēnium givēnēmā. Alē nē – topiejē Salontūsē no vēsum ožsēsklēndosi, vēsa svieta kaltindama dēl sava vēinatvēs. Pamēslējos, so kou daugiausē norietom sosētēktē, šērdēs linka i Teoduora. Šēp ar tēp versi, vīresniuoji sesou anā bova artēmausē. Rēktom so anou sosētēktē. Kažēn, ar ana tonkē apsēlonka Šateikiūs? Puo babunelēs laiduotoviu bova sosētēkosēs tik par atmēnus, praejos ketoriuoms nadieliems pu pakasinu. Sakē, kad vasara kažkēik pabus virā dvarē. Rasiet ēr bova, bet Salontūsē naapsēlonkē. Liodvēka sosētēkēma naēiškuojē, tad pati kalta ir. Jug pavīdiejē seserēi, kad ta žanuota, kad vākus augēn, kad gal ēšvažioutē i svieta, keliautē i tuolēmus miestus, prijimtē sava nomūsē svetius. Jug anā nareikiejē slaugītē sergontēs buobotēs, kuožna dēina bējuotē anuos smertē ēr tou patio lauktē anuo...

Rasi pērma karta pana Liodvēka pamiegēna pamatītē savi ēš šalēis. Ar so tuokē sosēraukosē, pēkto, pavidē asabo, kuoki ana ir ēš tēkrūju, kam noors galiejē kēltē noors šērdingā pasēšnekietē? Bet juk gražē ana rokavuos so puono Jūzopo ēr so Tarvīdo. No, ēr so bruolio kartās, noors anuo kalbas Liodvēkā ne vēsumet lioub patēktē. Na, rēk sosētēktē so Teoduoro. Ēškloutē anā vēsas sava

(Nukelta i 50 p.)

Senuojē dvāra parka aleijē. Prušinskē Konstantina portegrāpējē

(Atkelta iš 49 p.)

abejuonēs, paprašītē patarēmu. Vo pērmiausē ēšsēklausēnietē, kāp sesou gīven, jug šēndēina nieka aple anuos džiaugsmus ar rūpesnius nažēna. Nutarē prašītē bruolē, kad pakvēistom Teoduora apsēlonkitē Salontūsē. Čē, šēmē pakajou, kor prabiega anēdvēms onkstīvuojī jaunīstē, gālietom sosisētē ēr šērdingā pasēšnekietē.

Liodvēkas prašims bruolē ni kēik nanustēbēna. Ons prižadieję rītuojaus dēina i Šateikius pasiūstē žmuogo so laiško. Esous gērdiejēs būk tā sesou Kalieduoms žadiejosī parvažioutē i virā tievuonējē. Žmuogos laiška palēks ēr paprašīs ekonuoma doutē žēnē, ka tik puoni tēn pasēruodīs.

Žēnē atējē ontruo advēnta nadieliuo. Puoni Pliuoterienē pageidava, kad bruolis so sesērē aplonkitom anon Šateikiūsē.

***

Grāpa Pliuoterē tievuonējē nabova dēdlē prašmatni. Medēnis paluocius so platio priebotio, no katruo i abodo šuonus notīsēn budinka sparnā, kuožnos a tik ne so aštounēs longās. Ižēngos i erdvē premēnē, Liodvēka apgaubē jauki šēloma, persēsmeļkosi no sena pažinstama kvapa. Nuvēlkēs vēršotēnīus drabužius, liuokajos abodo svetio novedē i kombari, kor anum laukē Teoduora. Kumet sesou pakēla no kriesla anum pasētēktē, Liodvēka soprata, dēl kuo ana nanuoriejē apsēlonkitē Salontūsē. Duorisē laukies. Platots drabužis jau nabgaliejē noslieptē anuos padiejēma, bova matītē, kad dēinum gals nābtuolēj. Rasiet dēl tuo atradēma, vo rasiet dēl ēlga nasēmatīma Liodvēkas šērdi ožplūda tuoks griaudolis, kad akis pasriova ašaruoms. Žuodē natardama, atsargē ēr meilē glaudē sesēri, bočiudama i abodo žondo.

Levuons bova šnekiesnis:

– Svēka būk, sesērelē, džiaugamies tamista matīdamē. Napīk, kad ožgriovuov ont galvuos, bet jug nažēnuojuov. Sveikēnau ēš vēsuos šērdēis, tēkau, kad ēšētēs bus laiminga, vo mūsa šiuogeris puons Karuolis apduovēnuots dar vēino grāpātio.

Teoduora šipteliejē:

– No, bruolieli, to nikēik napasēkeitē, nikāp nagal i sorimtiētē. Bet prašiom siestēis ēr papasakuotē, kāp gīvenat.

– Diekou, vertamies kāp vēsumet. Dēdēlium pasēkeitēmu mūsa gīvenēmē nier. Bēnt jau pakuol kas, – pridūrē, žvēlgteliejēs i tikē siedontē seseri. – Tavi pamatītē dēdlē nooriejē Liodvēka. Mēslējo, kad ana ēr ēškluos, kuokēi rūpesnē spaud šērdi.

Liodvēka pīkteliejē ont bruolē, bet notīlijē.

– Leo, ar tau naatruoda, kad muotrēškas tor sava rūpesniu; virā juk tēp pat slaptus rokundus aptar vēinē. Tamsta aiškēnā, kad mon reikies keistē sava gīvenēma būda. Tad noorio pasētartē so sesē, kāp ton geriau padarītē.

Liukajos tou tarpo pranešē, kad stals padēngtas, ēr Teoduora vēsus pakvēitē i valguomouji. Par pēitus sotarē, kad Liodvēka puora dēinum pavēišies Šateikiūsē.

***

Trējum žvakīu lēipsnelēs plastiejē vērš stala, apdēngta narto serreto. Teoduora siediejē pri klavesina, laibās pērštās ronkiudama liūdnuos akordus. Mozēka sklaidies puo pakajo, pripēldīdama vēsas kertēs skombontēs gīvībēs, vo Liodvēkas šērdi griaudē ēlgesē, katros našē mergēs mintis i tuolēmus laikus Salontum dvarē, kumet tēn vērē gīvenēms. Bēngosi skombintē, Teoduora nolēda ronkas i skreita ēr pasēsoka i seseri. Liodvēka pagalvuojē, kad rēktom anā kon noors moluonē pasakītē, bet sovēsam nanuoriejē šnekietēis – žuodē būtom soardēn ton nanosakuoma sesēs pakajaus geroma. Anā dingteliejē mintēs pakēltē no kriesla, priētē pri Duorisēs, apkabintē ēr tēp padiekavuotē už šērdinga prijiemēma, už ton švēisē valonda, patērta šalta žēimuos vakara, bet nasērīza tuokem žingsniu. Matē, kad sesou ir ožsgalvuojosi, liūdna, ligo kažkas anā goliptom ont šērdēis. Līstē i kēta žmuogas dūsē Liodvēka namuokiejē. Ēr pati naapsēkēntē, je kas noors so anou tēp darē. Bet juk atvažiava pas sesēri so sava klausēmās ēr abējuoniems, reikies kumet noors vēs tēik anas pasakītē. Tik no kuo pradietē?

Pradiējē Teoduora.

– Kap gerā, Liu, kad atvažiavā ēr kad paselēkā pavēišietē. Nuors aš nabējau būtē vēina, bet vēs tēik maluono jaustē šalēp artēma žmuogo. Ēr dar tuokē sopratinga mozēkas klausītuojē.

Liodvēka pasējota, ligo anuos šērdie kuoki užtvanka būtom sogriovosi. Pasēpīlē žuodē, katrum nareikiejē ēiškuotē, apmēsliētē, sotrietē.

– Ak, Duorisē, mona geruojē sesērelē, kuokē švēisē valonda to mon paduovēnuojē. Gīvenēmē nabovau gērdiejosi tēp skombontiuos mozēkas. Naēšmanau, kas čē diejuos so monēm, kor ana muni našē – ar atgal i jaunas dēinas, kumet abēdvē posmergēs bovuov, ar i ateiti, katruos nagal io pruoto parmanītē, bet lauko kažkuokium švēisium parmānu ēr ligo junto anas. Aš tēik daug noorio tavēs paklaustē. Bet pērmiau noorio tau ēspāžintē vēina grieka, katron senē ont šērdēis našiuojo ēr nagalio anuo nikāp atsēkrātītē: vēsa gīvenēma tau vēskuo pavīdiejau: tava dailoma, lēpšnoma, gīvoma, žmuoniuos prielonkoma, tava vīra, vākum ēr galēmībēs kelīautē, bū-